

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๖/ว ๑๔

กรมประชาสัมพันธ์
รับที่ ๔๘๓๙
วันที่ 18 มกราคม ๒๕๕๑

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๘ มกราคม ๒๕๕๑

เรื่อง รายงานสรุปสภาวะของประเทศ ปี ๒๕๕๐

เรียน อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ด่วนที่สุด ที่ นร ๑๑๐๕/๐๑๗๘ ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๑

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เสนอรายงาน
สรุปสภาวะของประเทศ ปี ๒๕๕๐ มาเพื่อดำเนินการ ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๑

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรชัย ปูประเสริฐ)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒ ที่ นร ๐๒๐๑.๐๑/ว. 183

เรียน ผอ.สำนัก/กอง และหัวหน้าหน่วยงาน

เพื่อโปรดทราบ

(นางทัศนีย์ ไตรอรุณ)
ลนภ.
๒๑ ม.ค. ๕๑

สำนักวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๒๒

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๖๔

www.cabinet.thaigov.go.th

(nk51_01_36/๐ชินพ)

ด่วนที่สุด บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ.....สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) โทร. 0-2280-4085 ต่อ 3333

ที่ นร 1105/ 0178 วันที่ 14 มกราคม 2551

เรื่อง รายงานสรุปสถานะของประเทศ ปี 2550

เรียน รองนายกรัฐมนตรี (นายโสสิต บัวเปี่ยมราษฎร์)

ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2547 กำหนดให้มีคณะกรรมการจัดทำรายงานสรุปสถานะของประเทศ ประกอบด้วย เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นประธาน ผู้แทนสำนักงานประมาณ สภาความมั่นคงแห่งชาติ กรมบัญชีกลาง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการ มีหน้าที่จัดทำรายงานสรุปสถานะของประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านอื่นๆ ณ วันที่คณะรัฐมนตรีพ้นตำแหน่ง และรายงานสถานการณ์ในระยะ 4 ปีข้างหน้าเสนอต่อนายกรัฐมนตรีคนใหม่ เพื่อประกอบการจัดทำนโยบายของรัฐบาล และเมื่อรัฐบาลแถลงนโยบายต่อรัฐสภาแล้ว ให้จัดทำแผนบริหารราชการแผ่นดินระยะ 4 ปีเสนอต่อรัฐบาล

คณะกรรมการฯ ได้จัดทำร่างรายงานดังกล่าวแล้วเสร็จ โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

1. สภาวะเศรษฐกิจ

- 1.1 ในช่วงที่รัฐบาล นายกรัฐมนตรี พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ เข้าบริหารประเทศเมื่อเดือนตุลาคม 2549 สภาวะเศรษฐกิจอยู่ในช่วงชะลอตัว โดยเฉพาะการบริโภคและการลงทุนของภาคเอกชนซึ่งมีแนวโน้มชะลอตัวตั้งแต่ต้นปี 2549 การบริโภคของเอกชนขยายตัวร้อยละ 3.9 3.3 และ 2.8 ในไตรมาสที่ 1 2 และ 3 ในขณะที่การลงทุนของเอกชนขยายตัวร้อยละ 7.0 3.3 และ 2.9 ในช่วงดังกล่าว ในปี 2550 ราคาน้ำมันยังคงเพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงครึ่งหลังของปี ราคาน้ำมันดิบดูไบเฉลี่ยในไตรมาสแรกปี 2550 เท่ากับ 55.4 ดอลลาร์ สรอ. ต่อบาเรล แต่เพิ่มขึ้นเป็นเฉลี่ย 68.83 ดอลลาร์ สรอ. ต่อบาเรล ในช่วง 12 เดือน และราคาเฉลี่ยเดือนธันวาคมเท่ากับ 91.26 ดอลลาร์ สรอ. ต่อบาเรล ในช่วงเดือนกรกฎาคมปีปัญหานี้ด้วยคุณภาพ (sub-prime loan) ในสหรัฐส่งผลระยะสั้นๆ ถึงการเคลื่อนย้ายทุนและตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- 1.2 รัฐบาลได้ดำเนินมาตรการเร่งด่วนในการจัดทำและเสนอ พรบ. งบประมาณ 2550 ผ่านรัฐสภา เร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณรัฐบาลให้มีอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 93.91 และแก้ไขปัญหาอุปสรรคพร้อมกับการกระตุ้นการลงทุนของภาคเอกชน ดังมีรายละเอียดปรากฏในรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรี รัฐบาล พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์
- 1.3 ณ ปลายปี 2550 เศรษฐกิจไทยขยายตัวได้ร้อยละ 4.2 ร้อยละ 4.3 และร้อยละ 4.9 ในไตรมาสที่ 1 ไตรมาสที่ 2 และไตรมาสที่ 3 ตามลำดับ การบริโภคและการลงทุน

ของเอกชนที่ชะลอตัวในครึ่งแรกของปีเริ่มมีแนวโน้มดีขึ้นในไตรมาสที่ 3 เสถียรภาพทางเศรษฐกิจมีความมั่นคง การจ้างงานเพิ่มขึ้น คาดว่าเศรษฐกิจจะขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 4.5 ในปี 2550

ตารางเครื่องชี้เศรษฐกิจสำคัญ

	2548	2549					2550			
	ทั้งปี	ทั้งปี	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	9 เดือน
1. อัตราการเจริญเติบโตเศรษฐกิจ GDP (%)	4.5	5.0	6.3	5.3	4.5	4.3	4.2	4.3	4.9	4.5
2. เงินเฟ้อทั่วไป (%)	4.5	4.7	5.7	6.0	3.6	3.3	2.4	1.9	1.6	2.0
- เงินเฟ้อพื้นฐาน (%)	1.6	2.3	2.6	2.8	1.9	1.7	1.4	0.9	0.8	1.0
3. การอุปโภคบริโภคภาคเอกชน (%)	4.3	3.2	4.0	3.1	2.8	2.7	1.3	0.8	1.9	1.3
4. การลงทุนภาคเอกชน (%)	10.9	3.7	6.8	3.1	3.2	1.9	-2.3	-0.7	1.1	-0.7
5. อัตราเพิ่มมูลค่าส่งออก (% , \$)	15.0	17.4	17.7	16.0	16.3	19.7	18.9	18.8	12.6	16.6
6. อัตราเพิ่มมูลค่าการนำเข้า (% , \$)	25.9	7.0	5.5	3.3	12.2	7.2	5.9	7.4	8.4	7.3
7. มูลค่าการนำเข้าสินค้าทุน (ราคาปี 2000, %)	21.0	3.9	7.0	8.5	3.2	-2.8	-4.2	0.2	4.9	0.3
8. ดุลบัญชีเดินสะพัด (ล้าน US\$)	-7,852.2	3,240.5	609.2	-2,201.2	1,250.0	3,582.5	4,963.9	1,369.7	2,928.4	9,262.0
9. อัตราแลกเปลี่ยน (เฉลี่ย)	40.2	37.9	39.3	38.1	37.6	36.5	35.5	34.6	34.0	34.7

ที่มา: สศช. ธปท. และ พณ.

เศรษฐกิจไทยใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น การใช้พลังงานทดแทนในประเทศ ทั้งการใช้แก๊สโซฮอล์และไบโอดีเซลและเอ็นจีวีเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ในช่วง 11 เดือนของปี 2550 มูลค่าการนำเข้าสินค้าเชื้อเพลิง เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.0 โดยการนำเข้าน้ำมันดิบและน้ำมันสำเร็จรูปลดลงร้อยละ 4.1 และ 6.5 ตามลำดับ แต่มีการนำเข้าก๊าซธรรมชาติและถ่านหินเพิ่มขึ้นมาก เพื่อใช้ในการผลิตไฟฟ้า และการผลิตภาคอุตสาหกรรม ทั้งนี้การที่สามารถผลิตไฟฟ้าจากพลังน้ำและก๊าซธรรมชาติ ซึ่งจัดหาได้มากกว่าแผนและทดแทนการผลิตไฟฟ้าจากน้ำมันเตาได้มากกว่าแผน ทำให้สามารถลด Ft ค่าไฟฟ้าลงได้ 3 ครั้ง รวม 12.31 สตางค์ต่อหน่วย

นอกจากนั้นหนี้สินครัวเรือนลดลงโดยในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2550 ครัวเรือนทั่วประเทศ มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 18,823 บาท และรายจ่าย 14,424 บาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.8 และ 0.8 จากช่วงเดียวกันของปี 2549 หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนทั้งด้นลดลงจาก 116,585 บาท เป็น 113,389 บาท สัดส่วนครัวเรือนที่เป็นหนี้ลดลงจากร้อยละ 64.4 เป็นร้อยละ 62.3

ในปี 2551 คาดว่าเศรษฐกิจจะขยายตัวร้อยละ 4.0-6.0¹ ทั้งนี้อุปสงค์ภายในประเทศโดยเฉพาะการลงทุนภาครัฐและภาคเอกชนคาดว่าจะขยายตัวได้ดีขึ้นในปี 2551 ประกอบด้วยการลงทุนในระบบรถไฟขนส่งมวลชน การลงทุนในอุตสาหกรรมรถยนต์ที่ได้รับแรงสนับสนุนจากกรอบภาษีรถยนต์ประหยัดพลังงาน (ECO car) และรถยนต์ที่ใช้แก๊สโซฮอล์ (E20) การขยายการลงทุนอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ การผลิตเอทานอล และโครงการผลิตไฟฟ้า IPP เป็นต้น

¹ ประเมินการอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยปี 2551 โดยหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ สศช. ร้อยละ 4.0-5.0 ธปท. ร้อยละ 4.5-6.0 และ กค. ร้อยละ 5.5-6.0

- 1.4 ลำดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยตามการจัดลำดับของ WEF โดยรวมอยู่ที่ลำดับที่ 28 เท่ากับปี 2549 จากจำนวน 131 เขตเศรษฐกิจ แต่ยังมีจุดอ่อนด้านจำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นอัตราที่ต่ำมากต่อประชากรเทียบกับประเทศที่มีความพร้อมมากกว่าประเทศไทยในการเข้าสู่สังคมฐานความรู้ในอนาคต ค่าใช้จ่ายด้านโลจิสติกส์ยังสูงประมาณ ร้อยละ 19 ต่อ GDP และโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียังอยู่ในอันดับที่ต่ำกว่าประเทศคู่แข่งสำคัญ ในขณะที่ภาคการผลิตและบริการของประเทศอยู่ในช่วงที่ต้องปรับตัวไปสู่การสร้างมูลค่าของสินค้าบริการเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังต้องมีการเตรียมแผนพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมในอนาคตและการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดให้สอดคล้องกับศักยภาพ
- 1.5 ประเด็นนโยบายการบริหารเศรษฐกิจในช่วงต่อไป ควรให้ความสำคัญดังนี้
- 1.5.1 การสร้างความเชื่อมั่นให้กับภาคการลงทุน โดยเฉพาะเร่งรัดการแก้ไขปัญหาคือเป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวของการลงทุนของภาคเอกชน และการสานต่อนโยบายด้านการลงทุนภาครัฐทางด้านโครงสร้างพื้นฐานให้มีความต่อเนื่อง โดยเฉพาะโครงการระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนในกรุงเทพมหานครเพื่อสร้างพื้นฐานการขยายตัวและการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบเศรษฐกิจในระยะยาว²
- 1.5.2 การเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปี 2551 ของภาครัฐให้สามารถเบิกจ่ายได้ตามเป้าหมายอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 94 สำหรับงบประมาณรัฐบาล(โดยเฉพาะการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุข วงเงิน 15,000 ล้านบาท)³ และร้อยละ 90 สำหรับงบลงทุนรัฐวิสาหกิจ
- 1.5.3 การส่งเสริมการส่งออกในตลาดใหม่โดยเฉพาะในตะวันออกกลาง แอฟริกา และยุโรปตะวันออก รวมทั้งการดูแลมาตรฐานสินค้าโดยเฉพาะสินค้าอาหารอย่างเข้มงวด
- 1.5.4 การส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ฟื้นตัวจากภาวะการชะลอตัวในปี 2550
- 1.5.5 การผลักดันมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานและรณรงค์การใช้พลังงานทางเลือกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- 1.5.6 การกำหนดกลไกในการดูแลและสนับสนุนการปรับตัวของภาคธุรกิจรายสาขาและวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตในตลาดโลก

² โดยมีโครงการสำคัญ คือโครงการขนส่งมวลชนระบบราง 5 สายทาง โครงการก่อสร้างทางคู่ในเส้นทางรถไฟชายฝั่งทะเลตะวันออก ช่วง ฉะเชิงเทรา - ศรีราชา - แหลมฉบัง โครงการท่าเรือเชียงแสน โครงการนำร่องการพัฒนาการขนส่งทางราง เส้นทางขอนแก่น - นครราชสีมา - ท่าเรือแหลมฉบัง และเส้นทางนครสวรรค์ - ท่าเรือแหลมฉบัง

³ โครงการที่ได้รับจัดสรรงบประมาณปี 2551 ที่สำคัญอื่น ๆ ได้แก่ แผนแม่บทการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญา การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานและการพัฒนาพลังงานทดแทน การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศระยะเร่งด่วน การสร้างธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม บริเวณมาบตาพุด และการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างบูรณาการ

รายละเอียดของสภาวะเศรษฐกิจและประเด็นนโยบายซึ่งรวมถึงการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน ปรากฏตามร่างรายงานในบทที่ 1

2. สภาวะสังคม

- 2.1 สังคมไทยมีโครงสร้างประชากรที่กำลังเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการจัดบริการทางสังคมในทุกรูปแบบ สัดส่วนประชากรวัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) จะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีสัดส่วนจากร้อยละ 10.71 ในปี 2550 เป็นร้อยละ 12.02 ในปี 2554 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรสู่สังคมผู้สูงอายุ ส่งผลให้ต้องเตรียมความพร้อมของคนและระบบต่างๆ อาทิ บริการทางการแพทย์ เนื่องจากแบบแผนการเกิดโรคเรื้อรังและโรคเกี่ยวกับผู้สูงอายุจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และการสร้างหลักประกันทางเศรษฐกิจและสังคมสำหรับอนาคตเพื่อการชราภาพ เป็นต้น

ด้านกำลังแรงงาน การจ้างงานรวมยังคงเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง แต่แรงงานไทยยังคงมีปัญหาการทำงานต่ำระดับ และมีสมรรถนะค่อนข้างต่ำ แรงงานเกือบร้อยละ 60 ยังมีการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษาที่มีทักษะฝีมือต่ำ และมีความขาดแคลนกำลังคนระดับกลางที่มีคุณภาพ

ด้านการศึกษา โดยภาพรวมคนไทยมีศักยภาพและโอกาสด้านการศึกษาเพิ่มขึ้น แต่คุณภาพการศึกษาที่วัดจากคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบ 3 วิชาหลัก ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ ลดต่ำกว่าร้อยละ 50 มาโดยตลอด การสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่คนที่ยอยู่นอกระบบหรือการจัดการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิตดำเนินการได้เพิ่มขึ้น แต่ยังขาดการจัดระบบและหมวดหมู่แหล่งเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ขณะที่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับสูงเพื่อสร้างและจัดการองค์ความรู้สนับสนุนและเชื่อมโยงกับภาคการผลิตและบริการยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

- 2.2 ด้านคุณภาพชีวิต คนไทยมีสถานะทางสุขภาพดีขึ้นแต่ต้องเร่งป้องกันโรคที่เกิดจากพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพ เช่น การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย แอลกอฮอล์ บุหรี่ ความดันโลหิตสูง การไม่สวมหมวกนิรภัยและคาดเข็มขัดนิรภัย ภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วน เป็นต้น คนไทยมีหลักประกันทางสุขภาพที่ครอบคลุมทั่วถึง แต่ต้องเร่งให้การคุ้มครองแรงงานนอกระบบจำนวน 23 ล้านคนให้เกิดผลอย่างจริงจัง รวมทั้งการจัดสวัสดิการและบริการทางสังคมแก่ผู้ด้อยโอกาสและคนยากจนให้ทั่วถึง

ปัญหาสุขภาพจิต ยังคงเป็นปัญหาหลักของสังคมและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ขณะที่สถาบันหลักทางสังคมยังไม่แสดงบทบาทในการบ่มเพาะคุณธรรม จริยธรรมแก่คนไทยโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนเท่าที่ควร สถาบันครอบครัวมีความเปราะบางจากอัตราการหย่าร้างเพิ่มขึ้น สถาบันการศึกษามีบทบาทในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมค่อนข้างน้อย ขณะที่สื่อมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประชาชน แต่สื่อส่วนใหญ่ยังนำเสนอภาพและสาระที่สร้างสรรค์ จรรโลงสังคมน้อยมาก นอกจากนั้น

คนไทยและสังคมไทยให้ความสำคัญกับระบบคุณค่า ความเป็นไทย และค่านิยมการ
รักษาวัฒนธรรมไทยที่ดั่งามลดลง

2.3 ประเด็นนโยบายด้านสังคมในช่วงต่อไป ควรให้ความสำคัญดังนี้

- 2.3.1 การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่สังคมแห่งการเรียนรู้คู่คุณธรรม เพื่อเร่งเพิ่มผลิต
ภาพแรงงานทุกช่วงวัยตามโครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนไป สนับสนุนการกระจาย
อำนาจการจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม พัฒนาศักยภาพด้านการศึกษา และจัด
สรรงบประมาณเพิ่มเติมทางด้านการศึกษาและค่าวิทยฐานะ
- 2.3.2 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการการลงทุนเพื่อผลิตกำลังคนออกสู่ตลาด
แรงงานที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศและศักยภาพของสถาบันการ
ศึกษาที่มีการจัดกลุ่มชัดเจน อาทิเช่น กลุ่มสร้างองค์ความรู้และสร้างสรรค์
นวัตกรรมที่หลากหลายเชื่อมโยงกับภาคการผลิตและบริการ กลุ่มสนับสนุนการ
เรียนการสอนเพื่อคุณภาพชีวิต เป็นต้น
- 2.3.3 การเร่งมาตรการลดปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อสุขภาพและการเจ็บป่วยเรื้อรังอย่างเป็น
องค์รวมควบคู่กับการประกาศใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนการพัฒนาและ
ทดลองรูปแบบการกระจายอำนาจการจัดบริการให้ขยายความครอบคลุมเพิ่มขึ้น
- 2.3.4 การยึดแนวทางการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ปัญหาของชุมชน
และการพัฒนาประชาชนฐานรากที่นำไปสู่การพึ่งตนเองอย่างเข้มแข็งในชุมชนให้
เป็นหลักการสำคัญในแผนพัฒนาจังหวัด
- 2.3.5 การพัฒนาระบบการแก้ไขปัญหาคาแฉกแรงงานในภาคอุตสาหกรรมร่วมกับ
สถานประกอบการ พร้อมทั้ง จัดทำระบบการเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ที่
มีผลกระทบต่อการจ้างงาน/เลิกจ้าง และเร่งผลักดันให้นำพระราชบัญญัติการ
ทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ไปสู่การปฏิบัติ
- 2.3.6 การสนับสนุนการพัฒนาผู้สูงอายุให้มีความมั่นคงทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม
และขยายความคุ้มครองประกันสังคมสู่แรงงานนอกระบบ
- 2.3.7 การส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือก โดยพัฒนาและขยายผล ระบบงานยุติ
ธรรมชุมชน และปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อรองรับการใช้กระบวนการยุติธรรม
ทางเลือกได้มากขึ้น
- 2.3.8 การพัฒนาระบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยองค์ความรู้และ
นวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ทันกับการเปลี่ยนแปลง มีระบบเฝ้าระวังและเฝ้าระวังที่เชื่อม
โยงทั้งส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น จังหวัด ชุมชนและครอบครัว

รายละเอียดของสภาวะสังคมและประเด็นนโยบาย ปรากฏตามร่างรายงานในบท
ที่ 2

3. สภาวะทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 3.1 ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทย มีความเสื่อมโทรมอย่างต่อเนื่อง และเกิด
ปัญหาความขัดแย้งของการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น อัตราการสูญเสียพื้นที่ป่า โดยเฉลี่ยยังอยู่ประมาณปีละ 1 ล้านไร่นอกจากนั้น ความเสื่อมโทรมของป่าไม้ ส่งผลต่อความชื้น ปริมาณน้ำฝนและประสิทธิภาพในการเก็บกักน้ำ เป็นสาเหตุของการเกิดอุทกภัย ภัยแล้ง เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน สูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีแนวโน้มเสื่อมโทรมลงอย่างต่อเนื่อง ความขาดแคลนทรัพยากรน้ำมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น
- 3.2 การควบคุมและกำจัดมลพิษยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ทำให้มลพิษทางน้ำ อากาศ และเสียงรวมทั้งของทิ้งเสีย มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ปริมาณมูลฝอยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วขณะที่การจัดการมูลฝอยด้วยวิธีการที่ถูกสุขลักษณะทำเฉพาะในเขตเทศบาลใหญ่ ๆ จากการคาดการณ์ในอนาคตพบว่า ปริมาณมูลฝอยจะเพิ่มขึ้นจากวันละ 39,400 ล้านตัน ในปี 2545 เป็นวันละ 47,000 ล้านตัน ในปี 2554 กากของเสียอันตรายเพิ่มมากขึ้นและไม่สามารถกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลได้หมด ปัจจุบันมีของเสียอันตรายเหลืออยู่อีกกว่าร้อยละ 50 ที่ยังไม่ได้กำจัด ทำให้เกิดปัญหาลักษณะทั้งของเสียอันตรายหรือกากอุตสาหกรรมในพื้นที่ต่าง ๆ การนำเข้าสารเคมีอันตรายจากต่างประเทศและการผลิตในประเทศเพื่อใช้ในกระบวนการผลิตในอุตสาหกรรม และเกษตรกรรมมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ขณะที่ยังขาดการจัดการที่ดีในการขนส่ง เก็บรักษาและใช้ประโยชน์ สำหรับการนำเข้าสารเคมีทางภาคเกษตร ซึ่งพบว่า มีการใช้อย่างไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ทำให้เกิดสารตกค้างในผลผลิตและสิ่งแวดล้อม ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภค ระบบนิเวศเสียสมดุล และกระทบต่อการส่งออกสินค้าผลิตภัณฑ์อาหารของไทย ทำให้สูญเสียรายได้คิดเป็นมูลค่าสูงถึงปีละ 20,000 ล้านบาท
- 3.3 คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำสำคัญอยู่ในระดับต่ำไม่เหมาะสมต่อการนำมาใช้ประโยชน์
โดยแหล่งน้ำที่เสื่อมโทรมมาก ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง แม่น้ำท่าจีนตอนล่าง ลำ
ตะคองตอนล่าง แม่น้ำนครนายก แม่น้ำระยอง แม่น้ำบางปะกง แม่น้ำปราชินบุรี แม่น้ำ
ประแสร์ แม่น้ำกวัง กว้านพะเยา บึงบอระเพ็ด และทะเลสาบสงขลา แหล่งกำเนิดมลพิษที่
สำคัญ คือ ชุมชนที่อยู่อาศัย อุตสาหกรรม และเกษตรกรรมโดยเฉพาะฟาร์มปศุสัตว์ น้ำ
เสียที่เกิดขึ้นทั่วประเทศมีวันละ 13 ล้านลูกบาศก์เมตร ขณะที่ระบบบำบัดทั้งหมดที่มีอยู่
สามารถรับน้ำเสียได้เพียง 3.0 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวันหรือร้อยละ 25 ของปริมาณน้ำเสีย
ที่เกิดขึ้นเท่านั้น มลพิษทางอากาศโดยเฉพาะฝุ่นละอองและมลพิษทางเสียงยังเป็น
ปัญหาสำหรับเมืองใหญ่
- 3.4 ประเด็นนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในช่วงต่อไป ควรให้ความสำคัญดังนี้
- 3.4.1 การรักษาสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ และสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี โดยปรับเปลี่ยนบทบาทการบริหารจัดการให้เกิดลักษณะกระจายอำนาจ ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วม และสร้างเครือข่ายทางสังคมที่

เป็นความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคเอกชน ชุมชน ท้องถิ่น และนักวิชาการ เพื่อให้เกิดพลังขับเคลื่อนทางสังคมอย่างแท้จริง

- 3.4.2 การสร้างความเป็นธรรมให้ชุมชนมีสิทธิในการเข้าถึงและจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ 2550 ซึ่งให้ความสำคัญกับสิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3.4.3 การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและสร้างจิตสำนึกของประชาชนและชุมชนให้มีจริยธรรมในการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า
- 3.4.4 การพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพที่อยู่บนฐานความรู้ ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมท้องถิ่น และความสามารถในการจัดการของชุมชน เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารและสุขภาพ ที่นำไปสู่การพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน
- 3.4.5 การส่งเสริมให้เกิดการผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืน โดยปรับเปลี่ยนแบบแผนการผลิตให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคของคนในสังคมสู่ความพอเพียงมากขึ้น
- 3.4.6 การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อลดมลพิษและควบคุมกิจกรรมที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต
- 3.4.7 การกำหนดจุดยืนเชิงยุทธศาสตร์ต่อพันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งข้อตกลงทางการค้าที่มีประเด็นเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ เช่น อนุสัญญาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก พิธีสารเกียวโต อนุสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสารเคมีและของเสียอันตราย เช่น อนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของของเสียอันตรายและการกำจัด อนุสัญญาสต็อกโฮล์มว่าด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน อนุสัญญารอตเตอร์ดัมว่าด้วยการกระบวนกรแจ้งข้อมูลสารเคมีล่วงหน้า เป็นต้น

รายละเอียดของสภาวะทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและประเด็นนโยบายปรากฏตามร่างรายงานในบทที่ 3

4. สภาวะความมั่นคง

- 4.1 ด้านสถานการณ์ความมั่นคงภายในประเทศ ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นปัญหาความมั่นคงภายในประเทศที่มีผลกระทบรุนแรงที่สุด โดยมีสาเหตุของปัญหา มาจากเงื่อนไขภายในประเทศเป็นหลัก ได้แก่ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ช่องว่างทางเศรษฐกิจ สังคม การปกครอง และความไม่เป็นธรรม รวมทั้งความขัดแย้งในด้านอิทธิพลและผลประโยชน์ในพื้นที่ ส่วนด้านการปกครองมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอำนาจ องค์กรที่ใช้อำนาจและกระบวนการทางการเมืองการปกครองของประเทศที่สำคัญหลายประการ ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของรัฐบาลเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของอำนาจนิติบัญญัติซึ่งส่งผลให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วย สส. จากหลายพรรคการ

เมือง ขณะเดียวกันก็สามารถยุบพรรคการเมืองได้ง่ายขึ้น และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอำนาจการบริหารส่งผลให้ได้รับผลตอบแทนมาจากหลายพรรคการเมือง ซึ่งจะทำให้มีความเป็นเอกภาพและความเข้มแข็งน้อยลง รวมทั้งการเพิ่มบทบาทภาคประชาชนในทางการเมืองมากขึ้น อาทิ การเข้าชื่อหรือการฟ้องร้องโดยตรงและถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ หรือการให้ประชาชน จำนวน 50,000 คน สามารถเข้าชื่อเสนอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญได้ ซึ่งความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะส่งผลต่อเสถียรภาพของรัฐบาลในอนาคตได้

- 4.2 สถานการณ์ความมั่นคงระดับภูมิภาคและประเทศเพื่อนบ้าน ในภูมิภาคตะวันออกกลาง ซึ่งเป็นศูนย์กลางอำนาจจากพลังงานน้ำมันยังคงมีปัญหาความขัดแย้งที่จำกัดขอบเขตได้ ทั้งปัญหาระหว่างอิสราเอลกับปาเลสไตน์และชาติอาหรับ ปัญหาอิรัก และปัญหาอิหร่าน สำหรับปัญหาเกาหลีเหนือ ผลจากการเจรจามีความก้าวหน้าไปเป็นลำดับ และโอกาสที่ความขัดแย้งจะขยายไปสู่การเผชิญหน้าและใช้กำลังทหารแก้ไขปัญหาก็เกิดขึ้นได้ยาก ประเทศเพื่อนบ้านของไทย ในภาพรวมยังได้รับอิทธิพลจากสหรัฐฯ จีน และอินเดียมากขึ้น ทำให้ทุกประเทศต้องปรับตัวทางด้านนโยบายต่างประเทศอย่างสมดุลและฉีกกำลังในกรอบของอาเซียนมากขึ้น ในขณะที่ประเทศมุสลิมต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้เสริมสร้างความสัมพันธ์กับโลกมุสลิมมากขึ้นเพื่อคานอำนาจกับตะวันตก จีนและอินเดีย เหตุการณ์ในพม่า สาเหตุความเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลครั้งล่าสุดมาจากเรื่องเศรษฐกิจซึ่งถูกปิดล้อมและคว่ำบาตรจากชาติตะวันตกอย่างต่อเนื่อง และได้ขยายไปสู่เรื่องการเมืองและเรื่องอื่น ๆ ตามมา ผลกระทบที่มีต่อไทย คือ การอพยพเข้ามาหางานทำในประเทศไทยและพบว่ามีการอพยพเข้ามาเป็นครอบครัวเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งกลายเป็นปัญหาความมั่นคงของไทยอีกหลายประการ ขณะเดียวกันไทยจะถูกกดดันจากประเทศอื่น ๆ ให้ร่วมมือปิดล้อมหรือเข้าร่วมมาตรการกดดันพม่าทั้งโดยตรงและโดยอ้อมด้วย

- 4.3 สถานการณ์ความมั่นคงระดับโลก แนวโน้มทางยุทธศาสตร์ ของความมั่นคงระหว่างประเทศในระยะ 3 ปีข้างหน้า ยังคงเป็นความสัมพันธ์ในลักษณะหลายขั้วอำนาจ ซึ่งมีสหรัฐอเมริกา รัสเซีย จีน ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป เป็นมหาอำนาจที่สำคัญ ขณะเดียวกันประเทศอินเดียก็กำลังเร่งสร้างพลังอำนาจเพื่อเป็นอีกขั้วอำนาจหนึ่งที่จะมีบทบาทในเวทีการเมืองระหว่างประเทศโดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชีย ประเด็นที่มีความสำคัญในระดับโลกในระยะ 3 ปีข้างหน้า ได้แก่ การแข่งขันในทางเศรษฐกิจ การใช้กำลังอำนาจทางทหารของมหาอำนาจเป็นเครื่องมือในการขยายกำลังอำนาจด้านเศรษฐกิจ และภัยอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของมนุษย์ อาทิ ภัยจากโรคติดต่อและภัยพิบัติจากธรรมชาติซึ่งทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น โดยเฉพาะปรากฏการณ์โลกร้อน (global warming) รวมทั้งการขยายตัวของเครือข่ายการก่อการร้าย และอาชญากรรมข้ามชาติทั้งในระดับโลกและระดับภูมิภาค

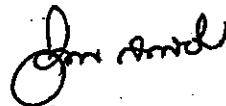
- 4.4 ประเด็นนโยบายด้านความมั่นคงในช่วงต่อไป ควรให้ความสำคัญดังนี้

- 4.4.1 การเสริมสร้างความสมานฉันท์และความสามัคคีของคนในชาติ ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2550 – 2554

- 4.4.2 การยึดแนวทางสันติวิธีและเสริมสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อลดการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 4.4.3 การเร่งรัดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนรองรับนโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติ ซึ่งเป็นภูมิคุ้มกันที่สำคัญของประชาชนและสังคม หากต้องเผชิญกับภัยคุกคามทั้งที่เป็นภัยธรรมชาติ หรือสาธารณภัยขนาดใหญ่และภัยที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ โดยเฉพาะภัยจากการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ
- 4.4.4 การเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่สร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจจากประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งนี้เพื่อให้ประเทศไทยได้รับความร่วมมือและเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างใกล้ชิด
- 4.4.5 การเตรียมการติดตามประเมินผลและยกย่องนโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล ซึ่งนโยบายเดิมมีกำหนดระยะเวลาสิ้นสุด ในปี 2552
- 4.4.6 การติดตามและประเมินผลนโยบายและแผนปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ พ.ศ. 2548-2551 เพื่อการจัดทำร่างนโยบายฉบับใหม่ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและสถานการณ์ปัจจุบัน

รายละเอียดของสภาวะความมั่นคงและประเด็นนโยบาย ปรากฏตามร่างรายงาน
ในบทที่ 4

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหากเห็นชอบขอได้โปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบในการประชุมวันที่ 15 มกราคม 2551 ก่อนที่จะได้นำเสนอนายกรัฐมนตรีคนใหม่เพื่อประกอบการจัดทำนโยบายรัฐบาลของคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ต่อไป ด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

(นายอำพน กิตติอำพน)

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำเนาถูกต้อง

(นายอนันท์ ปิณฑักคิต)

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

80